

Në bazë të nenit 55 alinea 1 në Ligjin për organizimin dhe punën e organeve të drejtorisë shtetërore (" Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 dhe 51/11), si dhe në bazë të nenit 50 alinea 6 e Ligjit për arsim fillor (" Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" nr. 44/1995, 24/1996, 34/1996, 35/1997, 82/1999, 29/2002, 40/2003, 42/2003, 67/2004, 55/2005, 113/2005, 35/2006, 30/2007, 49/2007, 81/2008, 92/2008, 33/2010, 116/2010, 156/2010, 18/2011, 42/2011, 51/2011, 6/2012, 100/2012, 24/2013, 41/2014, 116/2014, 135/2014, 10/2015, 98/2015, 145/2015, 30/2016, 127/2016, 67/2017 и 64/18) Ministri i Arsimit dhe Shkencës solli program të shkurtuar mësimorë për lëndën mësimore HISTORI për vitin e I-rë të arsimit të mesëm gjimnazor

1. Hyrje

Programi i shkurtuar mësimorë për lëndën mësimore histori bazohet në qëllimet të parapara me programin për lëndën mësimore e cila realizohet në përputhje me planin mësimorë i miratuar për realizim në kushte të zakonshme.

Me programin e shkurtuar përcaktohen tema dhe njësi mësimore të caktuara të cilat duhet të realizohen në 159 ditë mësimore, me ç'rast respektohet fondi javor i orëve l përcaktuar në programin e rregullt, respektivisht lënda mësimore me 2 orë në javë respektivisht 64 orë në vit sipas programit të shkurtuar.

Mësimdhënësi gjatë planifikimit dhe realizimit të njësive mësimore sipas programit të shkurtuar udhëhiqet nga qëllimet, nocionet e caktuara, metodat dhe aktivitetet të përcaktuara në programin e rregullt mësimorë.

Qëllimet e mësimit të historisë në arsimin gjimnazor është që nxënësit të përvetësojnë dituri thelbësore, të sistemuara, të qëndrueshme dhe të verifikuara në mënyrë shkencore për të kaluarën dhe të tanishmen, të kontribuojë për të menduarit kritik dhe të zgjojë vetëdijen historike, në ndërtimin e sistemit të vlerave të sjelljes ndaj popullit dhe shtetit të vet, ndaj popujve dhe shteteve tjera ndaj asaj që përfaqson e arritur civilizuese në botë, si dhe të thellojë interesin për mësimin e mëtejshëm të ngjarjeve dhe proceseve historike.

1. Pasqyra e temave dhe përmbajtjeve mësimore

Tema: Bota dhe Evropa në mesjetën e hershme dhe në ate të vonë deri në fund të shekullit XVIII 3+2=5

Tema realizohet me 2 orë përmbajtje të reja mësimore dhe me + 1 orë ushtrime dhe përsëritje. Ora mësimore është e planifikuar të zgjasë 30 minuta.

Përmbajtjet:

1. Qytetet mesjetare
2. Humanizmi dhe renesansa
3. Zbulimet e mëdha gjeografike

4. Reformacioni
5. Jeta dhe kultura në mesjetën e zhvilluar dhe atë të vonë

TEMA : Ballkani në mesjetën e zhvilluar TEMA: 3+2=5

Tema realizohet me 3 orë përmbajtje të reja mësimore dhe me + 2 orë ushtrime dhe përsëritje. Ora mësimore është e planifikuar të zgjasë 30 minuta.

Содржини:

1. Vendet ballkanike prej shekullit XII deri kah mesi i shekullit XV Балканските земји и Византија од XII до средината на XV век
2. Principata shqiptare prej shekullit XI deri në shekullin XIII
3. Shteti Osman
4. Principatat shqiptare në shekullin XIV dhe rënia e tyre nën pushtetin

TEMA: Maqedonia në mesjetën e zhvilluar 4+2=6

Tema realizohet me 2 orë përmbajtje të reja mësimore dhe me + 1 orë ushtrime dhe përsëritje. Ora mësimore është e planifikuar të zgjasë 30 minuta.

Пërmbajtjet:

1. Maqedonia në shekullin XIII
2. Maqedonia në gjysmën e parë të shekullit XIV
3. Shtetet e pavarura në gjysmën e dytë të shekullit XIV
4. Rënia e Maqedonisë nën pushtetin osman
5. Jeta dhe kultura në Maqedoni prej shekullit XI deri në fund të shekullit

Tema: Ballkani dhe Maqedonia nën sundimin Osman prej shekullit XV deri në fund të shekullit XVIII 7+5=12

Tema realizohet me 7 orë përmbajtje të reja mësimore dhe me + 5 orë ushtrime dhe përsëritje. Ora mësimore është e planifikuar të zgjasë 30 minuta.

Përmbajtjet;

1. Organizimi i shtetit osman dhe vendosja e sistemit timaro-spahi
2. Rezistenca kundër pushtetit Osman
3. Kryengritja e Skenderbeut dhe krijimi i Shtetit shqiptarë (1443- 1451)
4. Luftërat shqiptaro-osmane (1452-1468)
5. Shqipëria pas vdekjes së Skenderbeut deri në vitin 1503 dhe rëndësia e epokës së Skenderbeut
6. Pozita e shqiptarëve nën pushtetin Osman prej shekullit XVI deri kah mesi i shekullit XVII.
7. Shqiptarët në kohën e Luftës Austro-hungareze (1683-1690)
8. Kryengritja e Karposhit
9. Kryepeshkopata e Ohrit
10. Jeta dhe kultura në vendet ballkanike dhe në Maqedoni prej shekullit XVI deri në shekullin XVII.

Tema: Bota dhe Evropa prej shekullit XVIII deri në Luftën e Parë Botërore 4+2=6

Tema realizohet me 4 orë përmbajtje të reja mësimore dhe me + 2 orë ushtrime dhe përsëritje. Ora mësimore është e planifikuar të zgjasë 30 minuta.

Përmbajtjet:

1. Revolucioni industrial dhe zhvillimi i qytetarisë
2. Revolucioni francez dhe pozita në Evropë pas Luftës së Parë Botërore
3. Krijimi dhe ngritja e SHBA – ve

4. Evropa në gjysmën e dytë të shekullit XIX dhe fillimin e shekullit XX
5. Rusia në Luftën e Parë Botërore

Tema; Ballkani nga fundi I shekullit XVIII deri në Luftën e Parë Botërore 9+5=14

Tema realizohet me 9 orë përmbajtje të reja mësimore dhe me + 5 orë ushtrime dhe përsëritje. Ora mësimore është e planifikuar të zgjasë 30 minuta.

Përmbajtjet:

1. Shteti Osman në shek XIX dhe në fillim të shekullit XX
2. Serbia dhe Mali i Zi prej shekullit XIX deri në Luftën e Parë Botërore
3. Greqia dhe Bullgaria në shekullin XIX deri në fillim të Luftës së Parë Botërore
4. Pashalleqet shqiptare
5. Tanzimati dhe kryengritjet e shqiptarëve prej vitit 1832 deri 1849
6. Krijimi i Lidhjes shqiptare të Prizrenit
7. Qëndrimi i Lidhjes ndaj vendimeve të Kongresit të Berlinit
8. Qevria e Përkohëshme e Lidhjes dhe rënia e saj
9. Lëvizja çlirimtare shqiptar në vitet 1881 – 1911
10. Kryengritja e Përgjithshme dhe Krijimi i Shtetit shqiptar
11. Shqipëria dhe shqiptarët prej vitit 1913 deri në Luftën e Parë Botërore
12. Rilindja dhe kultura e shqiptarëve deri në Luftën e Parë Botërore
13. Luftat Ballkanike (1912-1913)

Tema : Maqedonia nga fundi I shek XVIII deri në Luftën e Parë Botërore 10+6=16

Tema realizohet me 10 orë përmbajtje të reja mësimore dhe me + 6 orë ushtrime dhe përsëritje. Ora mësimore është e planifikuar të zgjasë 30 minuta.

Përmbajtjet :

1. Maqedonia në gjysmën e parë të shekullit XIX
2. Kryengritja e Razllovcit
3. Kryengritja maqedonase e Kresnjes
4. Maqedonia në politikat e Fuqive të Mëdha dhe shteteve ballkanike në gjysmën e parë të shek XIX
5. Propagandat në Maqedoni dhe lufta për ripërtirjen e Kryepeshkopatës së Ohrit
6. Organizatat dhe shoqëritë maqedonase në emigrim
7. ORM (Organizata Revolucionare Maqedonase (1893 -1903)
8. Veprimtarët e dalluar të ORM
9. ORM dhe marrëdhëniet me komitetin suprem maqedonas
10. Kryengritja e Ilindenit
11. Pozita e Maqedonisë dhe ORM pas Kryengritjes (1903-1908)
12. Maqedonia prej 1908-1912
13. Maqedonia në Luftat ballkanike dhe pasojat prej tyre
14. Ripërtirja dhe kultura te maqedonasit

Nga 56 përmbajtjet mësimore, mësimdhënësit në planifikimin e tyre vjetorë dhe tematik obligohen të realizojnë 42 përmbajtje

2. Rekomandimet didaktike

Mësimdhënësi mundet t'i zbatojë të gjitha metodat dhe teknikat mësimore të verifikuara në përputhje me qëllimet e definuara. Rekomandohet forcimi i sistemit të metodave problemore dhe krijuese , analitike-interpretative dhe integruese korelative. Mësimdhënësi duhet të iniciojë aktivitete të pavarura të nxënësve, t'i udhëheqë drejt mësimi të menduar receptive dhe të menduarit aktiv dhe ta korigjojë mësimin mekanik- receptive dhe mekanik aktiv.

Gjatë realizimit të programit të shkurtuar në lëndën mësimore në lëndën HISTORI të detyrueshëm për vitin I-rë, mbështetja themelore është programi i rregullt mësimorë (qëllimet konkrete, nocionet, aktivitetet dhe metodat e propozuara). Për realizimin e këtij programi nevojitet planifikimi i integruar respektivisht ndërlidhja e qëllimeve dhe përmbajtjeve si dhe planifikimi i mësimit me ndërlidhjen e mësimnxënies me përvojat e nxënësve. Për realizimin e lëndës mësimore, duhet të zbatohen forma dhe metoda interactive (teknika e mësimit dhe aktivitet). Nga metodat interaktive do zbatohet puna me grupe, diskutime, stuhi mendimesh, analiza e teksteve dhe dokumenteve, studim rasti, por edhe metoda tradicionale: ligjërata të shkurtëra dhe biseda të fokusuara. Rekomandimet për përdorimin e fondit të shkurtuar të orëve janë të dhëna si orientim së bashku me qëllimet dhe temat konkrete/ përmbajtjet shpërdarja e të cilave nuk është e kufizuar por mësimdhënësit i jepet hapsirë që shpërndarjen ta bëjë në përputhje me e ndryshme të cilat paraqiten gjatë realizimit.

Nxënësi duhet vazhdimisht të nxitet dhe motivohet që mësimin ta ndjekë në kontinuitet dhe në mënyrë aktive në përvetësimin e përmbajtjeve të reja , në zhvillimin e mendimit kritik gjatë të mësuarit, në zhvillimin e mundësive dhe aftësive të cilat janë të rëndësishme qenësore për ardhmërinë e jetës së tij.

Me rastin e shpërdarjes respektivisht rradhitjes së orëve lejohet kreativiteti dhe elokuenca e mësimdhënësit në realizimin e qëllimeve mësimore.

Kontrollimi i diturive të nxënësve duhet të zbatohet në të gjitha fazat e procesit mësimor, gjatë realizimit të përmbajtjes së re mësimore, gjatë përsëritjes, kontrollimit, sistematizimit, ushtrimeve dhe hulumtimit. Kontrollimi realizohet me teknika të ndryshme për punë me tekste historike, material ilustrues, analizë të pavarur të teksteve historike dhe ilustrimeve, interpretimi i dokumenteve historike dhe vlerësimi i interpretimeve të ndryshme. Gjatë ndjekjes dhe notimit zbatohen mënyra të ndryshme (kontrollimi me gojë dhe me shkrim, teste të diturisë, përpilimi i punëve seminarike, referate, aktivitete të nxënësve në orë mësimore etj.)

Mësimdhënësi do të përdorë mjete mësimore të cilat janë të përcaktuara me programin e rregullt mësimor.

4. Normativi për kuadrin mësimorë

Program i shkurtuar mësimorë e realizon mësimdhënësi në pajtim me normativin për kuadrin mësimorë të përcaktuar në programin e rregullt mësimorë.

Programin e shkurtuar mësimorë për lëndën mësimore HISORI për vitin II- të në arsimin e mesëm gjimnazor për vitin shkollorë 2020/2021 e miratoi

Ministri

Milla Carevska

3.